

Yttrande angående kommunal visselblåsarfunktion

Skol- och landsbygdspartiet föreslår att det införs en kommunal visselblåsarfunktion dit utsatta elever och skolpersonal kan vända sig för hjälp och för att anmäla skolor där sexuella övergrepp och trakasserier förekommer.

Vad innebär visselblåsning?

Begreppet ”visselblåsning” innebär att anställda lämnar information om misstankar om missförhållanden. Rapporteringen kan ske till olika mottagare utanför eller inom en verksamhet. En visselblåsare kan reagera mot missförhållanden inom företag, stat, kommun, folkrörelser och andra organisationer. En visselblåsare kan lämna information om den egna organisationen till exempel till en internrevisor, en styrelse eller en facklig organisation, och externt till medier, en tillsynsmyndighet eller polisen.

Lag (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden

Från och med årsskiftet 2016/2017 trädde en ny lag ikraft som ger ett särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden i arbetsgivarens verksamhet. Med allvarliga missförhållanden avses brott med fängelse i straffskalan eller därmed jämförliga missförhållanden.

Exempel på visselblåsarfunktion i andra kommuner

Landskrona stad, <https://eservice.landskrona.se/STA5>

Visselblåsfunktionen är en rapporteringskanal som kan användas av anställda inom kommunen, anställda inom kommunens hel- och delägda bolag, person i uppdrag för någon förvaltning eller kommunägt bolag. Exempel på allvarlig oegentlighet kan exempelvis vara stöld, korruption, mutor, bestickning och bedrägeri, förskingring, brott mot lagen om offentlig upphandling. Det kan också handla om allvarliga fall av miljöbrott eller säkerhetsrisker i arbetsmiljön.

Borås stad

<https://www.boras.se/kommunochpolitik/sakerhetochkris/visselblasarfunktion.4.7302fbc159b9f3d405640a.html>

Visselblåsarfunktionen är en rapporteringskanal som syftar till att medarbetare och förtroendevalda i Borås Stad ska kunna anmäla allvarliga missförhållanden begångna av personer i ledande ställning, och känna sig trygga med att anmälningarna tas emot och hanteras på ett korrekt sätt. Funktionen ska enbart användas vid misstanke om allvarliga oegentligheter begångna av en person i ledande ställning när kommunens normala interna rapporteringskanaler inte bedöms vara möjliga eller lämpliga att använda. Det kan handla om exempelvis mutor, bedrägerier eller tjänstefel. Klagomål på exempelvis lokaler, skolor, gator och liknade lämnas via synpunktshanteraren.

Anmälan till statliga myndigheter

Olika myndigheter granskar olika delar av skolans och förskolans arbete.

Arbetsmiljö

För frågor om arbetsmiljön i en förskola kontaktas kommunen där förskolan ligger. Det gäller både den fysiska och psykiska arbetsmiljön.

För frågor om arbetsmiljön i en skola kontaktas Arbetsmiljöverket www.av.se

Det gäller både den fysiska och psykiska arbetsmiljön.

Brott

Om en person utsatts för till exempel misshandel eller stöld kan anmälan lämnas till polisen <https://polisen.se/>

Legitimerade förskollärare och lärare

Om en legitimerad lärare eller förskollärare har betett sig olämpligt eller varit oskicklig i sitt arbete kan en anmälan lämnas till Skolinspektionen. Det kan till exempel handla om att hen har uttalat sig olämpligt, visat sig vara mycket oskicklig i sitt arbete eller har använt våld mot ett barn eller elev.

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Anmalningar/Att-anmala-till-Skolinspektionen/>

Mobbning och kränkningar

En elev som har blivit mobbad eller kränkt kan skicka en anmälan till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet <https://www.skolinspektionen.se/sv/Anmalningar/Att-anmala-till-Skolinspektionen/>

Diskrimineringsombudsmannen

Om en elev har blivit mobbad eller kränkt på ett sätt som har samband med elevens kön, etniska tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, eventuella funktionsnedsättning, sexuella läggning eller ålder kan anmälan skickas till Diskrimineringsombudsmannen. Då betraktas det som diskriminering. Även en anställd kan göra en anmälan till DO om denne anser att

- han/hon själv eller någon annan har blivit diskriminerad eller utsatt för repressalier
- har blivit missgynnad i samband med föräldraledighet
- har en arbetsgivare eller utbildningsanordnare inte har uppfyllt sin skyldighet att utreda och genomföra åtgärder mot trakasserier eller sexuella trakasserier
- har en arbetsgivare eller utbildningsanordnare brister i arbetet med att främja lika rättigheter och möjligheter eller inte gör tillräckligt för att förebygga trakasserier och sexuella trakasserier
- en aktör använder sig av ett arbetssätt eller en metod, eller tillämpar en praxis, som riskerar att leda till diskriminering.

Källa: Diskrimineringsombudsmannen webbplats <http://www.do.se/att-anmala/>

Kommunala riktlinjer

Personalpolitiska riktlinjer – Sexuella trakasserier och kränkande behandling

En anställd kan göra en formell skriftlig anmälan till personalchefen om den informella hanteringen via samtal med trakasseraren inte leder till någon förändring. Handläggningen sker under samma sekretess som andra personalärenden.

Barn- och utbildningsnämndens rutiner för klagomål

I skollagen 4 kap 8 § regleras att huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Barn- och utbildningsnämndens rutin finns publicerad på Piteå kommuns webbplats <https://www.pitea.se/Invanare/Skola/Grundskola-och-grundsarskola/Har-du-synpunkter-pa-utbildning/>

Huvudmannens rutiner för att förebygga kränkande behandling

Enligt skollagen 7 kap 7 § finns en skyldighet för skolhuvudmannen att se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. I barn- och utbildningsnämndens riktlinjer för skyldigheten att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering antagna 2012, senaste revidering 2014, finns en tydlig arbetsgång för personalens samt förskolechefens/rektors handlingsplikt att ta tillvara barns och elevers intressen. Barn- och utbildningsnämnden får 1 ggn per kvartal en djupare analys av inkomna anmälningar om kränkande behandling.

Ställningstagande

Motionen avslås med motiveringen att elever, vårdnadshavare och personal har tillgång till ett flertal kanaler för att anmäla kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Carina Hammarsten
Handläggare